

LAINeid LÖÖVA „VEA” JUURED: PRESIDENDIKANPAANIA JA SELLE TAUST

1. juunil k.a tõmmati Tõnismäel üles Edgar Savisaart presidendiks valima õhutav loosung, millelt võis muuhulgas lugeda *Presidendikandidaadi kanpaania*. Agarad ajakirjanikud ja netikommentaatorid kuulutasid *kanpaania* jalamaid kirjaveaks, mis see olemuslikult täiesti ilmselt siiski ei ole. „Viga” johtub vene rahvakeele sügavatest hoovustest. Sõnasisene *mb*, *mp* on vene häälikusüsteemile tegelikult võõras konsonantühend, esinedes üksnes laenudes ja varieerub sageli *nb-*, *np*-ga. Vanemates (suulistes) laenudes on ootuspärase, laenualusele vastava *mb*, *mp* kõrval registreeritud sageli rahvakeelde ilmselt paremini sobiv variant, nt *имбирь* kõrval ka *инбирь* 'ingver' (< pl *имбир*) < uus- üks *Imber* (Vasmer II: 129), *лампа* kõrval *лѣнна* 'lamp', *лампада* kõrval *лѣннада* 'lampaad, väike õlilamp pühakuju või -pildi ees' (Vasmer II: 455), *лампад* kõrval *лѣнпад* 'lampass, (lai) värviline pael (vormi)pükste küljeõmblusel' (< sks *Lampas*) < pr *lampasse* (Dahl II: 236; Vasmer II: 455), *шоппол* jt ning *шоннал* 'püssivarras, varras püssiraua õone puhastamiseks ja õlitamiseks' < pl *sztepel* < sks *Stempel* (Vasmer IV: 466) jt. Struktuurivõõrast konsonantühendit on võidud suupäras-

tada ka nii, et emb-kumb kaashäälik on kadunud, nt *домра* 'dombra' < turgi, vrd tatari *dumbra* (Vasmer I: 528). Venekeelsest sotsiaalmeediast võib hõlpsasti leida kirjakeele normist hälbivaid rahvakeelseid *nb-*, *np*-lisi sõnakujusid. Mõned näited: *Посоветуйте кухонный канбайн, чтобы из мяса делать фарш* 'Soovitage köögikombaini, et lihast teha hakkliha', *канбайнер пашет, тут сталевар --- плавит руду* 'kombainer künnab põldu, --- siin terasesulataja sulatab maaki', *бутылку шампаня 'пудел шампанят', куда коннас повернул, туда и приедешь* 'kuhu kompass keeras, sinna sõidadki'. Jne.

Eesti keele vene laenude hulgas kirjeldatud tüüpi näiteid ei ole registreeritud, mida kinnitavad vene-eesti laenusuhete representatiivsed käsitlused, nagu Must 2000 ja Blokland 2009. *kanpaania* oleks seega esimene sellelaadne juhtum.

Nüüsiis mitte kirjaviga, vaid peegeldus kehtivast standardist hälbivast keeleuususelt, mida kannavad meie kõrval elavad, mitmest Venemaa nurgast Eestisse asunud venekeelsed inimesed, vahendades seda ka eesti keelekonteksti.

LEMBIT VABA

Kirjandus

Blokland, Rogier 2009. The Russian Loanwords in Literary Estonian. (Veröffentlichungen der Societas Uralo-Altaica 78.) Wiesbaden: Harrassowitz Verlag.
Dahl I–IV = Владимир Даль, Толковый словарь живого великорусского языка Владимира Даля I–IV. С.-Петербург–Москва: Издание книгопродавца-типографа М. О. Вольфа, 1880–1882.

Must, Mari 2000. Vene laensõnad eesti murretes. Toim Lembit Vaba. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus.

Vasmer I–IV = Макс Фасмер, Этимологический словарь русского языка I–IV. Перевод с немецкого и дополнения академика РАН О. Н. Трубачева. Москва: Астрель Аст, 2004.